

■ Elektronická evidence tržeb

Opozice i část podnikatelů volá po zachování EET. Přesto evidence míří ke konci

Martin Ťopek
martin.topek@hn.cz

Dva dny se poslanci vládní koalice neúspěšně snažili zahájit v úvodní debatě zrušení elektronické evidence tržeb. Obstrukce opozice a dlouhé noční debaty ve sněmovně tomu zatím úspěšně zabránily a připomněly tak doby, kdy jeden z nejdiskutovanějších zákonů před více než šesti lety vznikl. Poslanci vládních stran procházejí podobnou zkouškou trpělivosti, jako kdysi kabinet Bohuslava Sobotky (ČSSD), za jehož vlády povinnost odesílat každou vydanou účtenku elektronickou cestou začala platit.

Přesto zákon pravděpodobně skončí. „Počítáme s tím, kabinet má ve sněmovně většinu. Ale my se o tom budeme chtít bavit,“ reagovala na dotaz, jak dlouho mohou ještě obstrukce trvat, bývalá ministryně financí Alena Schillerová (ANO). Právě ona a její stranický šéf, exministr financí a bývalý premiér Andrej Babiš jsou těmi, kdo v Sobotkově vládě prosadili zákon o elektronické evidenci tržeb (EET). A pak mu až do odesílání prvních účtenek dělali propagaci mezi podnikateli i řadovými voliči.

Koho nikdy nepřesvědčili, byli tehdejší opoziční poslanci, zejména z ODS a TOP 09. Ti dali celý zákon k Ústavnímu soudu a slibovali, že jakmile se dostanou k moci, tak evidenci tržeb zruší. A byl to skutečně jeden z bodů, který kabinet v březnu odsouhlasil a poslal do sněmov-

Také z debat podnikatelů na sociálních sítích spíše vyplývá, že řadě z nich EET nevadila. „Osobně jsem s EET neměl problém. Jsme kamenná prodejna a po nastavení účetních systémů jsem vlastně ani nevěděl, že ho máme,“ uvedl prodejce vybavení koupelen Ladislav Žák.

Zda by stát evidenci mohl pro zájemce ponechat, není jasné. Ministerstvo financí by muselo vynaložit 80 až 100 milionů ročně jenom na to, aby úložiště dat udrželo v chodu. A resort se netají tím, že právě to má v úmyslu. „Zrušení evidence tržeb naopak nebude znamenat dodatečný výdaj pro státní rozpočet,“ uvedl mluvčí úřadu Tomáš Weiss.

Fiala: Černý den pro podnikatele

Pokud skutečně zákon týkající se EET skončí, měl by jednu z nejkratších účinností. Zákon byl dlouhodobě diskutovaný. Podle jedněch měl narovnat podnikatelské prostředí a státní pokladně vynést miliardy, podle druhých měl sloužit pouze ke „šmírování a zbytečné byrokracii“.

Zákon o elektronické evidenci tržeb schválila sněmovna v lednu 2016 po několikaměsíční snaze dostat bod aspoň na program jednání. Poslední diskuse trvala 40 hodin. Nakonec se koalici podařilo ukončit debatu a v následném schvalování přehlasovat opozici. Ta si obratem stěžovala, že vládní poslanci ukončili diskusi silou a obrátili se se stížností na Ústavní soud. A přidali k tomu i nesouhlas s obsahem nového zákona. „Dnešní den je černým dnem pro české živnostníky a podnikatele. Schválení zákona o EET bylo dosaženo protiprávním postupem,“ komentoval tehdy výsledek schůze současný premiér Petr Fiala (ODS).

Přesto se začal odpočítávat čas prvním podnikatelům, kteří měli od prosince začít plnit novou daňovou povinnost – každou přijatou hotovost zaevidovat do speciální pokladny a elektronickou cestou odeslat na úložiště finanční správy. Jako první se v úvodní vlně měly na systémy EET připojit restaurace, bary a hotely.

Babiše překvapil „udavačský web“

Tehdejší náměstkyně ministra financí Alena Schillerová spustila mohutnou propagační kampaň novému zákonu. Na její přednášky a debatní stoly lákaly plakáty a byl o ně zájem nejen ze strany podnikatelů. Prvního prosince 2016, kdy EET začala platit, byla evidence účtenek hlavním tématem dne. Řada serverů měla po celý den online zpravodajství a přinášela údaje o tom, jak EET funguje.

V březnu, když se přidaly i kamenné prodejny a e-shopy, ministr financí Babiš se musel ještě vypořádat se skandálem ohledně „udavačského webu“. Speciální webová stránka umožňovala každému, kdo vyšel po zaplacení z restaurace bez účtenky, nahlásit hospodského finančnímu úřadu. Po kritice jej nechal Babiš vypnout s vysvětlením, že ani nevěděl o jeho vzniku.

Namísto toho zavedl v říjnu 2017 loterii Účtenkovku. Z každé stvrzenky se stal los, na který bylo možné vyhrát i auto nebo milion

Dobrovolné pokračování Více než třetina podnikatelů stále odesílá účtenky státu, ačkoliv vláda tuto povinnost před dvěma lety přerušila kvůli pandemii.

Foto: Kristýna Zvebilová

korun, což měla být motivace pro zákazníky, aby vydání účtenky vyžadovali. V tu chvíli už to vypadalo, že se EET natrvalo zabydlela v českých obchodech a že se k ní brzy připojí ve dvou zbývajících vlnách všechny ostatní profese, jako jsou advokáti, lékaři, zemědělci či instalatéri.

Následovaly ale dvě události, které naopak EET zcela vymazaly z českého podnikatelského prostředí. První byl výrok Ústavního soudu, který částečně vyslyšel stížnost opozice. V prosinci 2017, tedy čtvrt roku před startem třetí vlny, zveřejnil závěr, že EET nesmí mít dopad

na nejmenší živnostníky a je zbytečné, aby se odesílaly účtenky i za platby kartou, které tak jako tak nesou elektronickou stopu. Hlavně ale soud zrušil třetí a čtvrtou vlnu s tím, že tato povinnost musí přijít formou zákona, a ne vládního nařízení.

Druhou událostí pak byla covidová pandemie. Babišova vláda kvůli ní v roce 2020 vyhlásila přerušování EET až do roku 2023. Po loňských sněmovních volbách už bylo zřejmé, že „odklad“ je trvalý. Kabinet Petra Fialy si dal zrušení EET dokonce do svého vládního prohlášení.

EET v Česku

Původně se měla elektronická evidence tržeb spustit ve čtyřech vlnách, zavedly se však pouze první dvě.

► prosinec 2016

V první vlně EET byly restaurace, kavárny, bary a s nimi ubytovací zařízení jako hotely či penziony.

► březen 2017

Ve druhé vlně se přidaly všechny malo- a velkoobchody, tedy kamenné prodejny a e-shopy.

► prosinec 2017

Ústavní soud zrušil začátek třetí a čtvrté etapy. Podle soudu nebyly protiústavní, ale mohly začít až po důkladnějším zvážení dopadů a vymezení výjimek přímo v zákoně, nikoliv jen ve vládním nařízení. Vláda v reakci na to upravila zákon.

► květen 2020

Na toto datum se odsunul start třetí a čtvrté vlny, které původně měly začít platit v březnu a červnu 2018. Třetí vlna se měla týkat svobodných povolání, lékařů, právníků či zemědělců. V poslední vlně se měly přidat všechny zbývajících profese, šlo zejména o řemeslníky, jako jsou instalatéri, malíři či kominíci.

► březen 2020

Kvůli koronavirové pandemii byla EET přerušena do konce roku 2022.

201 tisíc podnikatelů se zapojilo do EET.

3,5 miliardy účtenek odeslali podnikatelé za první rok EET, za celou dobu jejího fungování to pak bylo zhruba 19,2 miliardy účtenek.

24 tisíc pokut v celkové hodnotě 226 milionů korun zaplatili podnikatelé za dobu fungování EET. Kontroly prováděli pracovníci finančního úřadu a celní správy.

5 tisíc korun byl příspěvek státu na elektronickou pokladnu pro odesílání účtenek EET.

18 miliard korun byl podle ministerstva financí odhad, kolik přinese EET do státní pokladny po startu všech čtyř vln. Nikdy na takové číslo ale nedošlo.

36 procent podnikatelů odesílá účtenky EET na finanční správu i poté, co vláda kvůli covidu tuto povinnost přerušila.

Zdroj: ministerstvo financí, ČTK, Podnikatel.cz

~
Podnikatelé mají údajně díky EET lepší přehled o skladovém hospodářství nebo o činnosti svých lidí.

ny. „Zavázali jsme se zrušit EET, protože přináší zbytečnou administrativu podnikatelům a stojí každoročně zhruba 1,5 miliardy korun,“ komentoval rozhodnutí vlády ministr financí Zbyněk Stanjura (ODS).

Někteří podnikatelé však volají po zachování EET. Alespoň pro ty, kteří o to mají zájem. Podle finanční správy stále více než třetina podnikatelů dobrovolně odesílá účtenky, ačkoliv vláda tuto povinnost kvůli covidu před dvěma lety přerušila až do příštího roku. Podnikatelé mají údajně díky EET lepší přehled o skladovém hospodářství nebo o činnosti svých lidí, například číšníků. „Otázka EET je, kdo bude vítěz do budoucna. Bude to profesionál, nebo ten, kdo obejde daně jako podnikatel v 90. letech,“ uvedl Luboš Kastner z Asociace malých a středních podniků na středečním setkání podnikatelů k dobrovolnému zapojení do EET. Na něm také zaznělo, že elektronická evidence má stále podporu 60 procent podnikatelů.